

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de hotărâre de guvern cu privire la aprobarea compensației la energia
electrică din Fondul de reducere a vulnerabilității energetice
pentru perioada aprilie – august 2025
denumirea proiectului actului normativ

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea compensației la energia electrică din Fondul de reducere a vulnerabilității energetice pentru perioada aprilie – august 2025 a fost elaborat de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
În vederea implementării art. 1 din Legea nr. 241/2022 privind fondul de reducere a vulnerabilității energetice care stabilește măsuri pentru prevenirea și combaterea vulnerabilității energetice a populației.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Republica Moldova se confruntă cu o criză energetică, provocată de neîndeplinirea obligațiilor contractuale de către Gazprom privind furnizarea gazelor naturale pe malul stâng al Nistrului. Începând cu luna ianuarie 2025, costurile la electricitate în Republica Moldova au crescut considerabil. ÎCS „Premier Energy” a crescut tariful pentru consumatorul casnic de la 2,34 lei/kWh la 4,1 lei/kWh, o majorare de 75%, iar „FEE Nord” S.A. a crescut tariful de la 2,84 lei/kWh la 4,68 lei/kWh, o majorare de 65%. Aceste scumpiri au amplificat presiunea economică asupra populației deja afectate de creșterile tarifare la gazele naturale și energia termică. Energia electrică reprezintă un serviciu esențial pentru orice locuință, iar creșterile de preț afectează toți consumatorii casnici. Pentru a sprijini Republica Moldova, Uniunea Europeană vine cu un ajutor financiar destinat compensațiilor la electricitate pentru toată populația. Compensațiile vor fi incluse direct în facturile la electricitate de către furnizori pentru toate gospodăriile din țară. Necesitatea elaborării și aprobării proiectului Hotărârii de Guvern vine să reglementeze implementarea acestei măsuri și să asigure cadrul legal de acordare a compensațiilor la energie electrică.
3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse
3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
Principalele modificări propuse sunt: - Compensația achitată per consumator casnic constituie diferența dintre mărimea prețului reglementat pentru furnizarea energiei electrice pentru luna consumului și prețul de referință pentru consumatorul casnic, această diferență fiind până la valoarea maximă de 1,84 lei/kWh, înmulțită la cantitatea energiei electrice consumate efectiv în limitele cantității maxime compensate lunar, conform formulei: $C = (PRE - PRC) \times VCE,$ unde: C - Quantumul compensației achitat per consumator casnic; PRE - Mărimea prețului reglementat la energia electrică pentru luna consumului; PRC - Prețul de referință pentru consumatorul casnic; VCE - Cantitatea energiei electrice consumate efectiv în luna respectivă care nu va depăși cantitatea maximă de energie electrică compensată lunar. - Cantitatea maximă compensată lunar pentru consumatorii casnici de energie electrică se stabilește la 110 kWh / lună / loc de consum. - Compensația pentru energie electrică se transferă furnizorilor și nu se eliberează consumatorilor casnici.

- Furnizorii calculează lunar cuantumul compensației achitat prin Fondul de Reducere a Vulnerabilității Energetice pentru fiecare consumator casnic în parte, pentru clienții cu contracte individuale cu furnizorul.

- În facturile eliberate consumatorilor casnici, furnizorii și intermediarii la decontări indică separat suma totală pentru energia electrică furnizată, mărimea compensației și suma care urmează să fie achitată de către fiecare consumator casnic după acordarea compensației.

Astfel, se oferă protecție tuturor consumatorilor casnici și se menține echilibrul pe întreaga perioadă aprilie – august 2025.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu au fost identificate opțiuni alternative pe domeniul de reglementare abordat.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Nu a fost identificat

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Potrivit estimărilor, costul preconizat pentru perioada aprilie – august 2025 este de până la 162 milioane MDL pe lună sau 810 milioane MDL pentru 5 luni de zile. Această sumă vizează consumatorii casnici din Republica Moldova, aproximativ 1,2 milioane de gospodării.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu a fost identificat

4.4. Impactul social

Implementarea acestor măsuri de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale va avea un impact social considerabil, întrucât vor asigura o distribuție eficientă și echitabilă a compensațiilor pentru întreaga populație. Deși sprijinul este universal, stabilirea unui plafon lunar de consum compensat oferă o protecție mai mare gospodăriilor cu venituri reduse, care în general au un consum mai mic și se încadrează mai ușor în limitele compensate. Astfel, se atenuează efectele creșterii prețurilor la energie electrică și se contribuie la reducerea inegalităților printr-un mecanism de compensare transparent și accesibil tuturor.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu a fost identificat

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Proiectul nu comportă riscuri de discriminare și nu are impact asupra echității și egalității de gen.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu a fost identificat.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Alte impacturi și informații relevante nu sunt.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională nu sunt identificate.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE nu sunt identificate.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind procesul de inițiere a proiectului este plasat pe portalul guvernamental particip.gov.md unde poate fi accesat la următorul link: <https://particip.gov.md>

7. Concluziile expertizelor

Proiectul va fi supus expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție și expertizei juridice de către Ministerul Justiției.

Informația privind rezultatele expertizelor anticorupție și juridice vor fi incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul de hotărâre.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Aprobarea proiectului de hotărâre nu implică modificări și completări în ale actele normative în vigoare din domeniu.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Vor fi necesare măsuri de organizare și implementare a opțiunilor incluse pentru a atinge obiectivele stabilite.

Părțile implicate vor fi Ministerul Muncii și Protecției Sociale, furnizorii de energie electrică, intermediarii la decontări și Ministerul Finanțelor.

Secretar de Stat

Mihai-Gabriel CIOBANU